

SEE THE SCAM. WALL STREET DOESN'T.

FERDINANDO FREGA

ONA UTAPELI. WALL STREET HAIONI.

SEMANTIC REALITY 2026 · SHAREHOLDERS 12

Tanbihi fupi kuhusu mtaji unaobaki wakati takwimu zinacheza

1. NIA YA ASILI

Kila kampuni kubwa leo hutengeneza vitu viwili: bidhaa na ripoti.

Ripoti ni nzuri, zinang'aa, zimejaa rangi ya kijani. Bidhaa, wakati mwingine, kidogo chini ya hapo.

Lakini kwa muda mrefu, soko ni msomaji mbaya sana wa vipeperushi. Linatazama kiini. Mtaji hupanda na kushuka; hiyo ndiyo kazi yake. Nia, ikiwa ni ya dhati, hubaki.

Mamlaka ya muda maalum yanapaswa kukumbuka kwamba uendelevu halisi haupimwi kwa CO₂ peke yake, bali kwa ahadi zinazotimizwa kwa baba na wana.

Kwa sababu takwimu zinaweza kubadilika haraka. Sifa haiwezi. Na sifa inapotumika haraka kuliko inavyoweza kukua tena, huzaliwa dhima ambayo hakuna mkaguzi anayeithibitisha na hakuna mizania inayoiripoti: deni la kisemantiki.

2. UWAZI WA MWILI NA MSIMBO WA UTENDAJI

Kwa muda fulani, tuliutendea chuma kana kwamba ni sabuni. Tulibadilisha fomula, vifungashio, na lugha, tukitumaini hakuna atakayegundua tofauti.

Wazo ni rahisi zaidi.

Turudishe uzito kwenye kifungashio.

Tuseme wazi kuna kiasi gani cha malighafi ndani, kinadumu muda gani, na inagharimu kiasi gani kukitengeneza ipasavyo.

Si kitendo cha kishujaa.

Ni faida ya kiushindani.

Uaminifu bado ndicho kitu kimoja ambacho shirika la matangazo haliwezi kukikabidhi kwa mtu wa nje wala kukutoza bili yake mwishoni mwa robo mwaka.

Walaji wanapooni kiini, deni la kisemantiki hupungua.
Wanapooni simulizi peke yake, deni huendelea kurundikana kimyakimya.

3. KITI CHA UTAWALA NA ILE DOLA YA KIISHARA

Sehemu hii ya mwisho ni kwa ajili ya wanaomiliki kiti, si kwa ajili ya wanaokikalia kwa robo mwaka moja.

Ikiwa kwa miaka tumeivisha chapa suti iliyo kubwa mno kwake, mapema au baadaye suti huteleza.

Hapo ndipo deni la kisemantiki linapojitokeza.

Si kwenye taarifa ya mapato.

Si kwenye ripoti za ESG.

Si kwenye mikutano ya simu kuhusu matokeo ya fedha.

Linajitokeza katika pengo linalokua kati ya kile chapa inachosema na kile watu wanachokiona.

Kama deni lolote, hili linaonekana halina madhara mpaka mtu aombe bili.

Pendekezo la kulifunga ni jepesi kwa makusudi: leseni ya dola moja kwa kampeni ya ukweli.

Njia rasmi, ya kifahari, isiyo na hatari kubwa ya kusema:

“Tumeona. Tunarudi kuwa makini tena.”

Na kuirudisha Wavuti mikononi mwetu kabla mtu mwingine hajaichukua mahali petu.

MAMBO 10 AMBAYO KILA MWANAHISA HUYAELEWA MARA MOJA

*Yamesemwa kwa tabasamu, kwa sababu ndani kabisa sote
tumeyaona.*

1. UKIMYA WA ADABU HUKO JUU

Kila mtu anajua, mbele ya kioo, wembe unapokuwa si kama ulivyokuwa zamani.

Hakuna anayesema hivyo kwenye kikao.

2. UGHAFALA HALALI WA WALL STREET

Wall Street hufanya biashara ya vyombo, si ya hisia za mtu anayevifungua bafuni.

Hilo ni la kawaida.

Inafanya kazi yake.

Si nia mbaya.

Ni kutoona mbali kwa kikazi.

3. MVUTO WA ADA HAPO HAPO

Mwendo unalipa.

Kudumu kunakuchosha.

Ni jambo la kibinadamu kupendelea ada ya leo kuliko mnara wa kesho.

4. UDIKTETA MPOLE WA SIKU 90

Robo mwaka ni bosi anayedai sana.

Inakuomba ukate kidogo cha wakati ujao ili uonekane vizuri leo.

Sote tunaipa inachotaka.

Wakati mwingine kupita kiasi.

5. MWEKEZAJI ALIYEVALISHWA KAMA NAMBA

Tuliwaambia wanahisa kwamba walikuwa vikokotoo vya kimantiki.

Kwa kweli, ni watu wanaonunua bidhaa, wanaotoa zawadi, na wanaojenga kumbukumbu.

Baada ya muda, unachoka kutendewa kama jedwali la Excel.

6. MIZANIA AMBAYO KAMWE HAIINGII KWENYE POWERPOINT

Wakati chati zinapanda, imani kati ya vizazi wakati mwingine hushuka.

Hapa ndipo deni la kisemantiki linapozaliwa.

Halina kipengele chake kwenye hesabu.

Halipigi kengele zozote za kiotomatiki.

Halionekani kwenye ripoti za robo mwaka.

Na bado linakua kila mara ahadi ya chapa inapotangulia kiini cha bidhaa.

Mapema au baadaye, mtu anaomba taarifa ya hesabu.

7. MAPATANO YASIYOTAMKWA KATI YA WASIMAMIZI NA WANAOSIMAMIWA

Ikiwa hadithi ya kubuni inamfaa kila mtu, kwa nini uiharibu?

Kuiweka hai kunalinda bonasi za wanaoisimulia na za wanaoisikiliza.

Angalau mpaka bili ifike.

8. HUKUMU INAYOHESABIKA KWELI: SEBULE

Ripoti haziingii nyumbani.

Bidhaa zinaingia.

Na huko, hukumu ya mwisho haitolewi na mchambuzi, bali na familia ya mwanahisa.

Ambayo ina kipaji cha asili cha kutofautisha kiini na maonyesho.

9. NEMBO NZURI BILA SWETA CHINI YAKE

Chapa kubwa bila kiini ni kama koti la kashmiri kwenye kiango.

La kifahari sana.

Mpaka majira ya baridi yafike.

10. KISASI KIDOGO CHA KIBODI

Zamani ilihitajika taasisi nzima kulieneza wazo.

Leo kinachohitajika ni muunganisho na swali sahihi la utafutaji tu.

Wavuti huelekea kugundua kutolingana muda mrefu kabla soko la hisa halijagundua.

HITIMISHO

Mambo haya 10 ya kuvunjika yanagusa sehemu kubwa ya ufa kati ya maslahi binafsi ya madalali na haki ya wanahisa kuelewa wanachokimiliki.

Haya ni maoni yanayotokana na uzoefu na ujuzi wangu mwenyewe.

Bila shaka, kila taasisi ni kama nchi ndogo: hujenga kanuni zake, mizani yake, na wakati mwingine hata maeneo ya kijivu yanayopenya bila kuonwa na udhibiti rasmi.

Lakini hiyo ndiyo sababu hasa deni la kisemantiki linastahili kuangaliwa.

Kwa sababu halizaliwi kampuni zinapoacha kupata faida.

Linazaliwa zinapoacha kutunza maana ya ahadi zilizozitoa.

TANBIHI KWA WANAHISA

Huhitaji mchambuzi kwa hili.

Chukua ripoti za mwaka za miaka michache iliyopita na uziweke kando kwa kando.

Aya zilezile. Mpangilio uleule. Ahadi zilezile.

Mara nyingi ni kunakili na kubandika, takwimu chache zikibadilishwa.

Na mtu yeyote asidhani kamwe kwamba operesheni hii haigharimu chochote. Inagharimu zaidi kila mwaka.

Hivyo ndivyo deni la kisemantiki linavyoonekana kwenye karatasi.

Siku njema.
Ferdinando Frega